

Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård

Sveriges regioner i samverkan

NPO Levnadsvanor

2020-02-10

Inom ramen för *Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård, Sveriges regioner i samverkan* vill Nationellt programområde (NPO) Levnadsvanor ge möjlighet till nominering av ledamöter till en ny nationell arbetsgrupp (NAG), s k **NAG Personcentrerad och sammanhållet vårdförlopp/ Nationellt vårdprogram, (NAG Vårdförlopp Levnadsvanor)**.

Målet är en fördjupad genomlysning av kunskapsområdet Levnadsvanor. Konkret är avsikten att utarbeta ett samlat nationellt kunskapsstöd både i form av ett Personcentrerad sammanhållet vårdförlopp och ett Nationellt vårdprogram för levnadsvanor.

Arbetet planeras att genomföras i 2 steg:

Till grund för Nationella arbetsgruppen Personcentrerat och sammanhållet Vårdförlopp för Levnadsvanor (NAG Vårdförlopp Levnadsvanor), finns Nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor (NRL). Längre betraktades stöd till levnadsvaneförändringar i huvudsak som prevention. Idag finns dock omfattande evidens för att åtgärder, som påverkar/motverkar ohälsosamma levnadsvanor hos individ med specifik sjukdom, också utgör en viktig del i själva behandlingen.

Riktlinjerna redovisar de metoder för stöd till levnadsvaneförändringar som har störst evidens, dvs vad som **bör** göras. Ohälsosamma levnadsvanor är en bidragande faktor till sjukdomsutveckling i de tillstånd som planeras bli föremål för uppmärksamhet via personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp. Därför är NAG-Vårdförlopp Levnadsvanor's uppdrag att presentera modul/er, i form av sammanhållet vårdförlopp till stöd till levnadsvaneförändringar, som smidigt kan integreras i andra vårdförlopp. Härigenom ges förutsättningar för att levnadsvanor beaktas i samtliga personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp.

Som ett första steg (markerat med orange ruta i figuren) tillsätts inom NAG Vårdförlopp Levnadsvanor en Beredningsgrupp med uppgift att utarbeta ett nationellt vårdprogram för levnadsvanor som redovisar **hur** NRL's evidensbaserade metoder kan genomföras och hur uppföljning inom vården kan dokumenteras. Då flera Regionala Vårdprogram Levnadsvanor redan presenterats, är Beredningsgruppens uppgift i första hand att göra en nationell syntes av tillgängligt underlag.

Det andra steget (markerat med grön ruta) i NAG Vårdförlopp Levnadsvanor's arbete är att utifrån NRL och Beredningsgruppens vårdprogram utforma modul/er som smidigt kan integreras i övriga personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp. Dessa moduler avses belysa ifall, när och hur levnadsvaneförändringar behöver vidtas. En viktig aspekt i arbetet är att de överväganden som ligger till grund för vidtagna beslut vad gäller levnadsvanor också dokumenteras.

Förväntad effekt för patienten är:

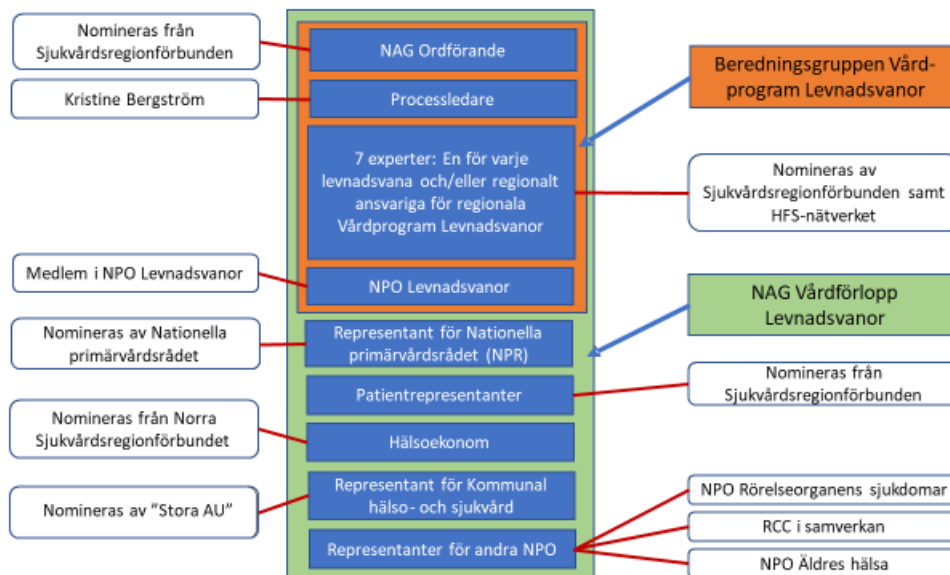
- en ökad upplevelse av tillgänglighet och kunskap i mötet med hälso- och sjukvårdens professioner, i och mellan dess olika vårdnivåer.

- en ökad möjlighet att förstå vad som kan förväntas i vårdförloppet och därmed en ökad upplevelse av kvalitet.
- en möjlighet till individanpassade och effektiva insatser utifrån de egna behoven. Patientens egna resurser och motivation beaktas.

Till Beredningsgruppen för Vårdprogram Levnadsvanor (markerad med orange ruta i figuren) inbjuds varje sjukvårdsregionförbund nominera en eller flera experter med särskild kunskap och erfarenhet vad gäller hur hälso- och sjukvården kan ge stöd till evidensbaserade levnadsvaneförändringar. De sjukvårdsregionförbund där Regionala Vårdprogram Levnadsvanor redan tagits fram inbjuds nominera expert/er som lett detta arbete. HFS-nätverket inbjuds nominera experter inom de 4 levnadsvaneområden (tobaksbruk, riskbruk av alkohol, fysisk aktivitet och ohälsosamma matvanor) som NLR omfattar.

Efter nomineringar av experter som också fått klartecken från respektive verksamhet, utser NPO Levnadsvanor totalt 8 experter att ingå i Beredningsgruppen, varav en utses till ordförande.

När Beredningsgruppen genomfört sitt uppdrag, påbörjar NAG Vårdförlopp Levnadsvanor i sin helhet (markerad med grön ruta i figuren) sitt arbete att utforma modul/er som smidigt kan integreras i övriga personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp. Dessa moduler avses belysa ifall samt när och hur levnadsvaneförändringar behöver vidtas. En viktig aspekt i arbetet är att de överväganden som ligger till grund för vidtagna beslut vad gäller levnadsvanor också dokumenteras.

NAG Vårdförlopp Levnadsvanor i sin helhet kommer därmed att ha följande kompetenser (se figur):

- 1 ordförande med expertkompetens inom området levnadsvanor.
- 7 övriga levnadsvaneexperter (som ingått i Beredningsgruppen)
- 1 Processledare, Kristine Bergström, processledare NPO Levnadsvanor

- 1 ledamot från NPO Levnadsvanor. Nomineras av NPO Levnadsvanor.
- 1 ledamot från Nationella primärvårdsrådet. Nomineras av Nationella primärvårdsrådet
- 3 ledamöter som representerar patientföreningar med särskilt intresse för levnadsvaneförändringar: Nomineras av sjukvårdsregionförbunden.
- 1 Hälsoekonom: Nomineras av Norra sjukvårdsregionförbundet.
- 1 Representant för kommunal hälso- och sjukvård: Nomineras av stora "AU".
- En representant (förslagsvis) för vardera NPO Rörelseorganens sjukdomar, RCC i samverkan och NPO Äldres hälsa. Respektive NPO/RCC i samverkan nominerar.

De kommande ledamöternas engagemang är tidsbegränsat och gäller i första hand t o m utgången av år 2021. Beredningsgruppen förväntas påbörja sitt arbete i april 2020 och vara klar i oktober 2020. NAG Vårdförlopp Levnadsvanor i sin helhet, förväntas påbörja sitt arbete i oktober 2020 och sedan pågå till utgången av år 2021.

Uppskattad tid för ledamöter uppgår till ca 10 % av årsarbetstid (beräknat genomsnitt 1660 timmar), motsvarande 16 arbetsdagar/år och för ordförande till ca 15 %, motsvarande 25 arbetsdagar/år.

Finansiering och ersättning ansvarar respektive hemregion för. Det inkluderar att bekosta respektive ledamots arbetstid, resor och eventuella övernattningar i samband med arbetsgruppens möten och uppdrag.

NPO Levnadsvanor är uppdragsgivare och följer regelbundet upp respektive Steg genom NPO-s processledare och NPO ordförande. NAG Vårdförlopp Levnadsvanor återrapporterar till NPO Levnadsvanor genom processledaren och NAG ordföranden.

Vid behov kan ytterligare expertis adjungeras till NAG Vårdprogram Levnadsvanor och NAG Vårdförlopp Levnadsvanor.